

Polskie nazwy minerałów i zasady ich pisowni

Jan Parafiniuk¹

Polish names of minerals and their spelling rules. Prz. Geol., 73: 1139–1142; doi: 10.7306/2025.121

Redaktor prowadząca: Magdalena Dumańska-Słowik

Abstract. A list of Polish names of minerals, compiled by a commission appointed by the Mineralogical Research Committee of the Polish Academy of Sciences, is presented. The accepted rules for creating Polish names of minerals are also provided. The compiled list is available to all interested parties on the website of the Polish Mineralogical Society.

Keywords: Minerals, Polish names, rules for naming

W Komitecie Nauk Mineralogicznych PAN (KNM PAN) już kilka lat temu pojawiła się inicjatywa opracowania aktualnej listy polskich nazw minerałów, która po udostępnieniu jej w Internecie mogłaby służyć pomocą wszystkim zainteresowanym. Do realizacji tego zadania powołano komisję złożoną z naukowo czynnych mineralogów reprezentujących różne pokolenia i różne akademickie ośrodki kraju. W skład komisji weszli: prof. dr hab. Jan Parafiniuk (Uniwersytet Warszawski) – przewodniczący komisji; prof. dr hab. Janusz Janeczek (Uniwersytet Śląski), ówczesny przewodniczący KNM PAN; dr hab. Jakub Kierczak, prof. UW. (Uniwersytet Wrocławski), ówczesny prezes Polskiego Towarzystwa Mineralogicznego (PTMin.); dr Eligiusz Szełęg (Uniwersytet Śląski) – sekretarz komisji. W początkowym okresie w pracach komisji uczestniczył także prof. dr hab. inż. Adam Pieczka (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie), z ramienia PTMin. przedstawiciel Polski w Komisji ds. Nowych Minerałów, Nomenklatury i Klasyfikacji działającej w Międzynarodowej Asocjacji Mineralogicznej (CNMNC IMA). Komisja ruszyła również z pomocy ekspertów – językoznawcy i ruscysty z Uniwersytetu Śląskiego. Dyskusje w komisji prowadzono do uzyskania konsensusu, a w przypadku jego braku było zarządzane głosowanie i przyjmowano rozwiązanie, które uzyskało większość głosów. Prace trwały do końca działalności KNM PAN, rozwiązanej na skutek reorganizacji struktury PAN, po czym zostały przeniesione do PTMin. Ich efekty zaprezentowano na walnym zebraniu PTMin. w grudniu 2024 r. Do składu komisji zostały jeszcze dokooptowane dwie osoby z ramienia PTMin.: prof. dr hab. Monika Kusiak (Instytut Geofizyki PAN) oraz dr hab. inż. Bożena Gołębiowska, prof. AGH.

Utworzone przez komisję listy zawierające polskie nazwy wszystkich uznawanych przez CNMNC IMA minerałów oraz zasady ich tworzenia opublikowano na stronie internetowej PTMin. Do otwartej dyskusji nad propozycjami komisji zostali zaproszeni wszyscy zainteresowani mineralodzy w kraju. Dyskusja taka odbyła się na łamach Biuletynu *Mineralogia, Petrologia i Geochemia w Polsce*, dostępnego na stronie internetowej PTMin. Wzięli w niej udział prof. dr hab. Andrzej Manecki (2024), prof. dr hab. Adam Pieczka (2024), prof. ING PAN, dr hab. Łukasz Kru-

szewski (2025) i autor niniejszego artykułu (Parafiniuk, 2024, 2025).

POPZEDNI STAN POLSKIEGO NAZEWNICTWA MINERAŁÓW

Pierwotna dowolność w nadawaniu nazw minerałów i ich pisowni, skutkująca nadmiernie rozbudowaną, często niejednoznaczną terminologią, została już dawno temu uporządkowana na poziomie międzynarodowym (w języku angielskim) przez komisję IMA. Jej wytyczne zostały powszechnie przyjęte w środowisku naukowym i są stosowane w czasopiśmie o obiegu międzynarodowym. W naszym kraju zasady i reguły tworzenia w języku polskim nazw minerałów uznawanych przez IMA zaproponował prof. Andrzej Bolewski w 1972 r. Zostały one opublikowane w *Mineralogia Polonica* (vol. 3, str. 89–95) i stanowiły pierwszą, i jak dotąd jedyną w polskiej literaturze, całościową próbę uporządkowania polskiej terminologii zgodnie z wytycznymi IMA. Były one wdrażane w kolejnych wydaniach podręcznika mineralogii prof. Andrzeja Bolewskiego (1965, 1975, 1982), co było kontynuowane przez prof. Andrzeja Maneckiego (Bolewski, Manecki, 1993; Manecki, 2019). Uważny czytelnik tego podręcznika zauważy między kolejnymi wydaniem pewne różnice w pisowni nazw niektórych minerałów, ale wynikały one z korygowania zauważonych błędów lub niekonsekwencji w stosowaniu przyjętych zasad, a nie ich modyfikacji. Ukształtowana na ich podstawie pisownia była generalnie stosowana w polskojęzycznych publikacjach mineralogicznych i opracowaniach encyklopedycznych minerałów (Żaba, 2003; Manecki, 2004; Manecki i in., 2011). Nieco gorzej wyglądało to w pracach petrograficznych i geologicznych, gdzie jeszcze czasem można spotkać tradycyjne, stare nazwy minerałów, niezgodne z zaleceniami IMA. W 2005 r. pojawiła się propozycja modyfikacji jednej z zasad wprowadzonych przez A. Bolewskiego, dotycząca nazw minerałów pochodzących od nazw pierwiastków chemicznych, jakie zawierają (Parafiniuk, 2005). Nie miała ona jednak formalnego charakteru i stanowiła zaproszenie do dyskusji o potrzebie nowszego spojrzenia na obowiązujące już od pół wieku zasady, czego pokłosiem jest obecna propozycja.

¹ Wydział Geologii, Uniwersytet Warszawski, ul. Żwirki i Wigury 93, 02–089 Warszawa; j.parafiniuk@uw.edu.pl; ORCID ID: 0000-0003-0583-1009

ZASADY TWORZENIA POLSKICH NAZW MINERAŁÓW

Za punkt wyjścia komisja PTMin. przyjęła zasady tworzenia nazw minerałów wprowadzone przez prof. A. Bolewskiego, które dobrze sprawdziły się w praktyce, służąc już od pół wieku. Jednak zmodyfikowano je, uwzględniając zalecenia CNMNC IMA.

Zgodnie z wytycznymi CNMNC IMA bezwzględnie należy zachować oryginalną pisownię nazw minerałów pochodzących od nazw geograficznych oraz nazwisk, imion lub ich kombinacji, utworzonych w językach stosujących alfabet łaciński, wraz ze wszystkimi występującymi w nich znakami diakrytycznymi. W praktyce rdzeń tych nazw musi być zapisany analogicznie jak w angielskich nazwach opublikowanych na stronie internetowej CNMNC. Zmianie ulegają tylko końcówki, dostosowane do wymogów fonetyki języka polskiego. Kończówki te mogą przybierać postać: *-it*, *-yt*, *-in*, *-yn*, czasem *-an* lub *-en*. Jedynymi dopuszczalnymi wyjątkami są nazwy minerałów pochodzące od nazw geograficznych, które uległy już silnemu spolszczeniu (np. kubanit, wezuwian, irakit). Reguła ta jest coraz powszechniej akceptowana i już niemal wyłącznie spotyka się np. zapis goethyt (zamiast używanego dawniej spolszczonego – getyt), ale ciągle można znaleźć np. kowelin, zamiast covellin czy karnalit, zamiast carnallit itd. Nieprawidłowości te mogą wynikać z uporczywego trzymania się tradycji lub nieznajomości etymologii nazw minerałów i powinny być stopniowo eliminowane. Godne odnotowania jest to, że reguła ta dotyczy także nazw angielskich (międzynarodowych), utworzonych np. od polskich nazwisk, stąd zapis angielskich nazw minerałów: *jaskólskiite*, *sachanbińskiite* czy *zabińskiite*.

Długa dyskusja w komisji dotyczyła końcówek nazw minerałów pochodzących od nazwisk kończących się na *-i*. W języku angielskim nazwy minerałów są tworzone za pomocą przyrostka *-ite*. W nazwach minerałów upamiętniających osoby o nazwiskach kończących się na *-i*, zgodnie z tą regułą dodaje się przyrostek *-ite*. Stąd np. *sachanbińskiite* (sachanbiński jako rdzeń + *ite*). W języku polskim stosujemy przyrostki *-it/-yt*. Po konsultacjach z językoznawcami przyjęto zasadę zgodną z regułami polskiej fonetyki, że w nazwach minerałów pochodzących od nazwisk zakończonych literą *-i*, z konieczności zachowania rdzenia nazwy (podstawy słowotwórczej), będzie dodawana końcówka zredukowana z *-it* do *-t*, aby nie podwajać zgłoski *i*, gdyż nienaturalnie brzmi w naszym języku. Stąd np. jaskólskit, a nie jaskólskiit, borżękit, nie borżękiit itd. Ten sposób pisowni konsekwentnie zastosowano, choć nie było tu w komisji jednomyślności, nie tylko do nazw pochodzących od polskich nazwisk, ale wszystkich nazwisk kończących się na *-i*.

Nazwy minerałów utworzone w językach stosujących cyrylicę (rosyjskim, bułgarskim, serbskim itp.) zapisuje się w brzmieniu fonetycznym. Dość powszechną, niewłaściwą praktyką jest konstuowanie polskich nazw minerałów na podstawie transkrypcji angielskiej, a nie od nazw oryginalnych, co może prowadzić do zatarcia ich pierwotnego znaczenia (np. łomonosowit – *lomonosovite*, szcherbakowit – *shcherbakovite*, żemczużnikowit – *zhemchuznikovite* itd.). Stosują ją zwłaszcza przedstawiciele młodszego pokolenia, nie znający języka rosyjskiego. Transkrypcję rosyjską stosujemy także w przypadku nazw pochodzących z języków narodów azjatyckich wprowadzonych do nauki przez język rosyjski. Czas pokaże, czy ta zasada dobrze oddająca

pokrewieństwo języka polskiego do innych słowiańskich języków, zdoła się utrzymać w przyszłości pod naporem coraz powszechniejszego wpływu na polszczyznę języka angielskiego.

Nazwy pochodzące z języków stosujących inne alfabety, np. z języka chińskiego czy japońskiego, a wprowadzone do literatury w transkrypcji angielskiej, zachowują zapis w tej transkrypcji, np. wakabayashillit, zhanghengit, qitianlingit. Analogicznie nazwy utworzone w języku francuskim, a pochodzące od nazw arabskich, tureckich, perskich itd., zachowują zapis transkrypcji francuskiej. Nazwy te uzyskują tylko polskie końcówki.

Zapis nazw minerałów pochodzących z greki i łaciny, a utworzonych w nawiązaniu do określonych cech lub właściwości minerałów, a także postaci mitologicznych, ulega spolszczeniu względem oficjalnych nazw angielskich, z zachowaniem reguł pisowni polskiej. Polega ono na zastąpieniu spółgłoski *c* przez *k* (krokoit – *crocoite*, kryolit – *cryolite*), *v* przez *w* (wermikulit – *vermiculite*, oliwenit – *olivenite*), *x* przez *ks* (aksynit – *axinite*), *th* przez *t* (termonatryt – *thermonatrite*), *ph* przez *f* (fenakit – *phenakite*), *ae* przez *e* (enigmatyt – *aenigmatite*), *sch* przez *sz* (eszynit – *aeschnyite*), *qu* przez *kw* (kwadratyt – *quadratite*).

W porównaniu do zasad prof. A. Bolewskiego jedyna istotna zmiana została wprowadzona w nazwach minerałów, które zawierają przedrostki pochodzące od pierwiastków chemicznych wchodzących w skład tych minerałów. W propozycji A. Bolewskiego z 1972 r. polskie nazwy minerałów pochodzące od pierwiastków, jakie zawierają, przejmują nazwy pierwiastków w wersji łacińskiej. Wyjątek uczyniono tylko dla trzech pierwiastków: kobaltu, niklu i tytanu, których nazwy uległy spolszczeniu. W tym przypadku także nie wszyscy mineralodzy byli skłonni w pełni zaakceptować tę zasadę. Rodziła ona również wiele niekonsekwencji, np. kupryt obok cuprospinelu, kalcyt obok calcioborytu, cynkit obok zincochromitu itd. Powszechnie spotyka się w literaturze wersje spolszczone, np. bizmutynit (a nie bismutynit), wanadynit (a nie vanadynit), molibdenit (a nie molybdenit) itd. Przynajmniej częściowo bierze się to z faktu, że wiele nazw minerałów utworzonych od łacińskich określeń pierwiastków nie odpowiada duchowi języka polskiego (np. zincobotryogen, magnesiostaurolit, yttrobetafit itp.). Trudno znaleźć powody, dla których nie można by było wprowadzić w miejsce łacińskich nazw pierwiastków (niekiedy jonów) przynajmniej części ich polskich odpowiedników, tak jak to zawierała propozycja J. Parafiniuka z 2005 r., co uczyniło by nazwy minerałów bardziej zrozumiałymi. Propozycja ta znalazła zwolenników, choć wielu mineralogów podtrzymuje stosowanie nazw z łacińskimi określeniami pierwiastków. Komisja przyjęła ten punkt widzenia i zajęła się ujednoczeniem nazw tej grupy minerałów. Nie można tego dokonać mechanicznie, zastępując wszędzie określenia łacińskie polskimi. W wielu przypadkach zabieg taki byłby językowo co najmniej niezręczny. Biorąc to pod uwagę, komisja proponuje pozostawić łacińskie przedrostki w nazwach pochodzących od pierwiastków: Ag, Al, Au, Fe, K, N, Na, O, OH, Pb, S, Sb i Sn (tab. 1). Spolszczeniu mogłyby ulec nazwy, w których występują przedrostki pochodzące od pierwiastków (jonów): Ba, Be, Bi, C, CO₃, Ca, Cd, Ce, Co, Cs, Cu, Ga, Li, Mg, Mo, NH₄, Ni, P, Re, Rh, Sc, Sr, Th, Ti, Tl, V, Y i Zn (tab. 2). W zapisie pozostałych pierwiastków nie ma różnic pomiędzy nazwami polskimi i angielskimi.

Tab. 1. Łacińskie nazwy pierwiastków zachowane w formie przedrostków nazw minerałów
Table 1. Latin names of elements preserved in the form of prefixes

Symbol	Przedrostek <i>Prefix</i>	Przykład nazwy polskiej <i>Example of a Polish name</i>	Przykład nazwy angielskiej <i>Example of an English name</i>
Ag	argento-	argentopirytyt	<i>argentopyrite</i>
Al	alumino-, alumo-	aluminocopiapit, alumohydrokalcyt	<i>aluminocopiapite, alumohydrocalcite</i>
Au	auri-, auro-	aurichalcyt, aurostibit	<i>aurichalcite, aurostibite</i>
Fe	ferri- lub ferro-	ferrimolibdyt, ferro-gedyt	<i>ferrimolybdate, ferro-gedrite</i>
K	kali-	kalistrontyt	<i>kalistrontite</i>
N	nitro-	nitrokalcyt	<i>nitrocalcite</i>
Na	natro-	natrosilit	<i>natrosilite</i>
O	oksy-	oksyflogopit	<i>oxyphlogopite</i>
OH	hydroksy(l)-	hydroksylherderyt	<i>hydroxylherderite</i>
Pb	plumbo-	plumboferryt	<i>plumboferrite</i>
S	sulfo-	sulfohalit	<i>sulphohalite</i>
Sb	stibio-	stibiocolusyt	<i>stibiocolusite</i>
Sn	stanno-	stannoidyt	<i>stannoidite</i>

Tab. 2. Spolszczone nazwy pierwiastków i jonów stanowiące przedrostki nazw minerałów
Table 2. Elements and ions for which Polish names have been proposed

Symbol	Przedrostek <i>Prefix</i>	Przykład nazwy polskiej <i>Example of a Polish name</i>	Przykład nazwy angielskiej <i>Example of an English name</i>
Ba	baro-	baromikrolit	<i>bariomicrolite</i>
Be	beryllo-	berylonit	<i>beryllonite</i>
Bi	bizmuto-	bizmutyt	<i>bismutite</i>
C	karbo-	karboboryt	<i>carbaborite</i>
CO ₃	węglano-	węglanocyanotrichit	<i>carbonatecyanotrichite</i>
Ca	kalcjo-	kalcjohilgardyt	<i>calciohilgardite</i>
Cd	kadmo-	kadmoselit	<i>cadmoselite</i>
Ce	cero-	ceropirochlor-Ce	<i>ceriopyrochlore-Ce</i>
Co	kobalto-	kobaltomenit	<i>cobaltomenite</i>
Cs	cezo-	cezodymit	<i>cesiodymite</i>
Cu	kupro-	kuprospinel	<i>cuprospinel</i>
Ga	galo-	galobeudantyt	<i>gallobeudantite</i>
Li	lito-	litowodginit	<i>lithiowodginitite</i>
Mg	magnezo-	magnezoaubertyt	<i>magnesioaubertite</i>
Mo	molibdo-	molibdofyllit	<i>molybdophyllite</i>
NH ₄	amono-	amonojarosyt	<i>ammoniojarosite</i>
Ni	nikiel-	nikielzippeit	<i>nickelzippeite</i>
P	fosfo-	fosfohedyfan	<i>phosphohedyphane</i>
Re	ren-	renit	<i>rhenite</i>
Rh	rod-	rodarsenid	<i>rhodarsenide</i>
Sc	skando-	skandobabingtonit	<i>scandioababingtonite</i>
Sr	stronto-	strontofarmakosyderyt	<i>strontiofarmacosiderite</i>
Th	toro-	torosteenstrupin	<i>thorosteenstrupine</i>
Ti	tytano-	tytanoholtyt	<i>titanoholtite</i>
Tl	tal-	talfenisyt	<i>thalfenisite</i>
V	wanado-	wanadokarfolit	<i>vanadiocarpfolite</i>
Y	itro-	itrotantalit-Y	<i>ytrotantalite-(Y)</i>
Zn	cynko-	cynkovoltait	<i>zincovoltaitite</i>
Zr	cyrko-	cyrkonolit	<i>zirconolite</i>

Przedrostki pochodzące od nazw pierwiastków, także w oficjalnych nazwach angielskich, są pisane w rozmaity sposób, np.: *arsenolite*, *arsensumebite*, *arseniopleite* lub *manganbabingtonite*, *mangan-hörnseite*, *manganochromite*, zgodnie z wolą odkrywców tych minerałów. Taki sam zapis powinno się zachować i w polskich nazwach. Dotyczy to również nazw, w których przedrostek może być pisany

łącznie lub z zastosowaniem myślnika, np. *fluoro-richteryt*, ale *ferrotitanowodginitite* itd. Nie należy zmieniać nazw w całości utworzonych od symboli pierwiastków, np. *nisbit*, *sinoit*, *fenaksit*, *tinaksit* itd.

Coraz powszechniej w nazwach minerałów są stosowane przyrostki w formie symboli pierwiastków chemicznych charakteryzujące odrębność ich składu chemicznego.

Obowiązkowo taki przyrostek, wskazujący na dominujący pierwiastek ziem rzadkich (Y, Ce, La, Nd, Yb, Gd, Sm), umieszczony po myślniku w zwykłych nawiasach, muszą mieć wszystkie nazwy minerałów zawierających te pierwiastki jako jeden z głównych składników, nawet wówczas, gdy sama nazwa sugeruje ten skład, np. ceryt-(Ce), cerianit-(Ce) lub itrotantalit-(Y). Nazwa tych minerałów bez przyrostka, np. monacyt, oznacza dziś nie konkretny minerał, a całą grupę minerałów, w skład której wchodzi w tym przypadku: monacyt-(Ce), monacyt-(La), monacyt-(Nd) i monacyt-(Sm). Przyrostki z symbolami pierwiastków są stosowane w coraz to liczniejszych grupach minerałów, także tych znanych od dawna, np. aksynit-(Fe), aksynit-(Mn), aksynit-(Mg). Spotkamy je w wielu grupach minerałów, w których następuje duża substytucja na określonych pozycjach strukturalnych, np. w grupie pumpellyitu zawierającej pumpellyit-(Mg), pumpellyit-(Fe²⁺), pumpellyit-(Fe³⁺), pumpellyit-(Al) i pumpellyit-(Mn²⁺). Niekiedy substytucja może dotyczyć więcej niż jednej pozycji strukturalnej, jak to ma miejsce np. w grupie whiteitu, gdzie znajdziemy whiteit-(CaFeMn) czy jahn-syt-(CaMnMn). W grupie zeolitów lub łabuncowitu symbole pierwiastków, aby wskazać na ich wymiennosc w kationach, umieszcza się w przyrostkach bez nawiasów, np. ferrieryt-Mg, ferrieryt-K, ferrieryt-NH₄, łabuncowit-Mn, łabuncowit-Mg itd. Dziś takie nazwy, jak np. chabazyt czy stilbit, bez wskazania dominującego kationu, także oznaczają całą grupę podobnych strukturalnie minerałów. W celu oznaczenia konkretnego przedstawiciela tej grupy należy uwzględnić w nazwie symbol chemiczny dominującego kationu wymiennego. Wszystkie przyrostki, które pochodzą od chemicznych symboli pierwiastków i występują w nazwach angielskich, muszą obowiązkowo znajdować się także w ich polskich odpowiednikach.

Nazwy minerałów powinny być jednowyrazowe. Ta, zgodna z zaleceniami CNMNC, zasada pozwala łatwo odróżnić minerały od odmian minerałów zawierających w nazwie przymiotnikowe określenie ich składu, np. adamit miedziowy, kalcyt manganowy itd. Jedynym wyjątkiem będą nazwy z dodatkiem określenia *rodzimy*, co nie powinno budzić wątpliwości co do ich znaczenia. Stosowane jeszcze ciągle takie nazwy, jak np. ałun sodowy, powinny być zastąpione jednowyrazową nazwą ałun-(Na). Łącznie piszemy także nazwy zawierające pochodzące z greki przedrostki *orto-*, *meta-*, *para-*, *klino-*, *hiper-* itd. Ich pisownia również ulega spolszczeniu. W przypadku pierwiastków rodzimych CNMNC zaleca stosowanie nazw łacińskich bez dodatku *native*, choć w praktyce nie jest to konsekwentnie stosowane. W nazwach polskich, ze względu na tradycję oraz węższe niż w języku angielskim rozumienie terminu minerał, zasadne jest dodanie przymiotnika *rodzimy* do polskiej nazwy pierwiastka, np. arsen rodzimy, siarka rodzima, srebro rodzime itp. Odnosi się to także do uznanych za minerały związków chemicznych, np. salmiak rodzimy, minia rodzima, acetamid rodzimy itd., co jednoznacznie pozwala odróżnić minerał od analogicznych substancji chemicznych.

Długie dyskusje w komisji dotyczyły kilku kontrowersyjnych nazw minerałów, które zostały ukształtowane historycznie i nie można do nich zastosować wymienionych w tym artykule reguł. Dotyczy to takich wyborów jak: antymonit czy stibnit, wezuwian czy wezuwianit, mimetyt czy mimetyt. Członkom komisji nie udało się uzyskać konsensusu w tej sprawie i rekomendowane w tabeli propozycje nazw zostały ustalone w wyniku głosowania.

W praktyce nawet znajomość przedstawionych zasad nie wystarcza do samodzielnego utworzenia polskiej nazwy minerału od jego oficjalnej, angielskiej nazwy bez poznania jej etymologii. Wzorem oficjalnych nazw angielskich komisja nie preferuje nazw alternatywnych, uznając za właściwą tylko jedną, proponowaną nazwę minerału.

GDZIE ZNALEŹĆ WZORZEC PISOWNI POLSKICH NAZW MINERAŁÓW?

Wypracowane przez komisję polskie nazwy wszystkich uznawanych przez IMA minerałów są dostępne na internetowej stronie PTMin. (<https://www.ptmin.pl/minerals.html>). W dobie odchodzenia od papierowych nośników informacji, zwłaszcza młodszych użytkowników, umożliwiała to szybkie sprawdzenie pisowni wszystkim zainteresowanym, niezależnie od ich specjalności. Dla wygody użytkowników zamieszczono dwa alfabetycznie ułożone wykazy nazw minerałów, zaczynające się od nazw polskich i angielskich, nie zawsze bowiem nazwy te zaczynają się na tę samą literę. Po raz pierwszy w polskiej literaturze opublikowano oficjalne, uznawane przez IMA skróty nazw wszystkich minerałów. Oznacza to zalecenie ich stosowania w literaturze i brak akceptacji skrótów tworzonych przez autorów. Cyfrowe listy nazw minerałów umożliwiają także ich bieżące korekty w przypadku zauważonych błędów oraz ich uzupełnianie o nowo odkryte minerały i eliminację nazw minerałów zdyskredytowanych przez CNMNC IMA.

Słowa podziękowania należą się Recenzentce pracy dr hab. prof. UŚ Justynie Ciesielczuk.

LITERATURA

- BOLEWSKI A. 1965, 1975, 1982 – Mineralogia szczegółowa. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
- BOLEWSKI A. 1972 – W sprawie zasad tworzenia polskich nazw minerałów. *Mineralogia Polonica*, 3: 89–95.
- BOLEWSKI A., MANECKI A. 1993 – Mineralogia szczegółowa. Wydawnictwo PAE, Warszawa, Katowice.
- IMA-CNMNC List of Mineral Names – <https://cnmnc.units.it/>
- KRUSZEWSKI Ł. 2025 – Komentarz dr. hab. Łukasza Kruszeńskiego prof. ING PAN w sprawie polskich nazw minerałów. *Biuletyn Mineralogia, Petrologia i Geochemia w Polsce*, 17: 4.
- MANECKI A. 2004 – Encyklopedia minerałów. *Minerały Ziemi i materii kosmicznej z polskim i angielskim słownikiem nazw*. Wyd. UWN-D AGH, Kraków.
- MANECKI A. 2019 – Mineralogia szczegółowa. Mineralpress, Kraków.
- MANECKI A. 2024 – Komentarz do propozycji KNM PAN dotyczących zmian niektórych polskich nazw minerałów i zasad ich pisowni. *Biuletyn Mineralogia, Petrologia i Geochemia w Polsce*, 14: 7–9.
- MANECKI A., ŁODZIŃSKI M., WRZAK J. 2011 – *Glosariusz minerałów*. Mineralpress, Kraków.
- PARAFINIUK J. 2005 – *Minerały*. Systematyczny katalog – 2004. Towarzystwo Geologiczne „Spirifer”, Warszawa.
- PARAFINIUK J. 2024 – Odpowiedź na komentarz prof. Andrzeja Maneckiego w sprawie polskich nazw minerałów. *Biuletyn Mineralogia, Petrologia i Geochemia w Polsce*, 15: 2–5.
- PARAFINIUK J. 2025 – Komentarz do głosu Prof. Adama Pieczki w sprawie polskich nazw minerałów. *Biuletyn Mineralogia, Petrologia i Geochemia w Polsce*, 17: 3–4.
- PARAFINIUK J. 2025 – Odpowiedź na komentarz prof. Łukasza Kruszeńskiego dotyczący polskich nazw minerałów. *Biuletyn Mineralogia, Petrologia i Geochemia w Polsce*, 17: 5.
- PIECZKA A. 2024 – Jeszcze o ‘polskich nazwach minerałów’... *Biuletyn Mineralogia, Petrologia i Geochemia w Polsce*, 16: 2–4.
- POLSKIE nazwy minerałów – <https://www.ptmin.pl/minerals.html>
- ŻABA J. 2003 – *Ilustrowany słownik skał i minerałów*. Wyd. Videograf II.

Praca wpłynęła do redakcji 5.11.2025 r.
Akceptowano do druku 12.11.2025 r.

Polskie nazwy minerałów i zasady ich pisowni (patrz str. 1139)
Polish names of minerals and their spelling rules (see p. 1139)

Galena. Fot. J. Parafiniuk

Markasyt. Fot. J. Parafiniuk